

TOS-avgift

Vad och varför?

- Ersättning för nyttjanderätt till förädlaren av sorten
- Ett avtal mellan odlare och förädlare
- Säkerställer för sin del utvecklingen av nya och bättre sorter som är lämpliga för våra förhållanden
- Vid användning av TOS godkänner odlaren avtalet och förbinder sig till dess villkor

TOS-avgift – Ersättning för nyttjanderätt till förädlaren av sorten

En odlare har rätt att som utsäde använda den skörd som han eller hon har producerat på sin egen gård av en skyddad sort. För denna rätt betalar odlaren en ersättning, TOS-avgiften, till förädlaren av den sort som han eller hon odlar. Förädlaren är ägare till sorten.

Växtförädling är ett produktutvecklingsarbete vars resultat är nya växter. Sortförädlaren får ett skydd som kan jämföras med ett patent för den sort som förädlats fram genom att registrera sin sort på basis av den nationella lagen eller EU:s lag om växtförädlarrätt. För användning av sorten betalas till förädlaren en ersättning för nyttjanderätt. När det gäller certifierat utsäde är detta en royalty som ingår i utsädets pris och som berättigar till odling av den skyddade sorten, men berättigar inte att använda dess skörd till utsäde. Då gårdens eget utsäde används betalar odlaren en ersättning för rätten att använda en skyddad sort, TOS-avgiften.

Ett avtal mellan odlare och förädlare

I enlighet med lagen om växtförädlarrätt ingår Siemenkauppiainen yhdistys (SKY), som representerar växtförädlarna, ett avtal om nivån på ersättningen för sorten (TOS-avgiften) med de organisationer som representerar odlarna (MTK och SLC). Parterna i avtalet kommer överens om en hektarspecifik ersättning för varje växtart. Avtalet garanterar odlaren en skälig avgiftsnivå. Då odlaren som utsäde använder frön som har producerats på den egna gården, godkänner han eller hon samtidigt avtalet och förbinder sig till dess villkor.

Avgiften grundar sig på de uppgifter som har uppgetts på stödansökningsblanketten om sort som odlas och utsädets ursprung. Med stöd av lagen om växtförädlarrätt överlåter myndigheten dessa odlingsuppgifter om sorterna till SKY för fakturering.

För faktureringen av TOS-avgiften svarar SKY, som redovisar vidare alla insamlade avgifter oavkortade till förädlarna och till importörerna av sorterna enligt sorts-specifika odlingsarealer. De ersättningar som förädlaren får för sina sorter säkerställer för sin del att nya sorter som är lämpliga för våra förhållanden utvecklas. Som ett resultat av detta får vi sorter som är bättre än tidigare, med vilkas hjälp även lönsamheten i odlingen förbättras. Utan TOS-system skulle urvalet av sorter som är lämpliga för förhållandena i Finland vara klart sämre.

Växtförädling – Sorter för våra förhållanden i dag och i morgon

Med hjälp av växtförädling förbättras såväl avkastningens kvantitet som kvalitet och produktionsriskerna minskar. Under den långa förädlingsprocessen har sorterna gått igenom en hård gallring, de har testats i våra förhållanden och de bästa har lanserats på marknaden.

För odlaren syns produktutvecklingen inom växtförädlingen i form av nya sorter. Nya sor-

ter ger alltid en tilläggsförmån jämfört med gamla. Till exempel är nyttan av en ny kornsort för odlaren flera tiotals euro per hektar om året, då merintäkten genom högre avkastning av högre kvalitet samt kostnadsinbesparingar genom bättre sjukdomsresistens och stråstyrka beaktas.

Ett högklassigt utsäde är nyckeln till en god skörd

Ett livskraftigt utsäde av jämn kvalitet gror snabbt och jämnt. På detta sätt kan beståndet effektivt utnyttja den korta växtperioden med snabb rytm i Finland och producera en så god skörd som möjligt.

Då gårdens eget utsäde används måste odlaren försäkra sig om kvaliteten på utsädet. Vid produktion av högklassigt utsäde skall många saker beaktas såsom val av förgröda och

skifte, sortering och betning av skörden samt fastställande av utsädeskvaliteten.

Certifierat utsäde är kvalitetsvara som har producerats, istandsatts och granskats av yrkesskickliga utsädesodlare. För odlaren är det ett behändigt och kostnads-effektivt sätt att försäkra sig om ett högklassigt utsäde.

VANLIGA FRÅGOR

1. Måste TOS-avgiften betalas om odlaren själv har producerat utsädet?

Ja Nej

Svar: Betalningen är en ersättning för rätten att använda sorten, inte för själva utsädet. TOS-avgiften uppbärs för allt annat än certifierat utsäde.

2. Måste ersättningen betalas om det inte bärgas skörd från det skifte som har såtts med gårdens eget utsäde?

Ja Nej

Svar: Ersättningen bestäms vid såningstidpunkten och då godkänner odlaren TOS-avtalet. Användningsändamålet för skörden inverkar inte heller på betalningsskyldigheten.

3. Inverkar gårdsstorleken på TOS-betalningsskyldigheten?

Ja Nej

Svar: En småbrukare är befriad från TOS-avgiften. För de nationellt skyddade sorternas del är gårdar med över tio hektar åker TOS-betalningsskyldiga samt för potatisens del alla gårdar som odlar minst två hektar potatis eller minst en hektar tidig potatis under täckmaterial. För EU-skydda-

de sorter gäller TOS-betalningsskyldigheten gårdar som producerar en kalkylerad skörd på över 92 ton, för potatisens del dock alla gårdar som odlar minst 7 hektar potatis.

4. Kan spannmål som har köpts av grannen användas som utsäde?

Ja Nej

Svar: Utsädeshandeln regleras av lagen om handel med utsäde och lagen om växtförädlarrätt, enligt vilka endast certifierat utsäde får saluföras i Finland. Att använda spannmål som har köpts av grannen till utsäde bryter mot växtförädlarrätten och är sålunda olagligt.

5. Gäller den ersättning som betalas för att använda gårdens eget utsäde (TOS) odlare som inte är medlemmar i producentorganisationerna?

Ja Nej

Svar: Odlarens skyldighet, som baserar sig på lagen, att betala ersättning för nyttjanderätt är allmän och beror inte på huruvida han eller hon är medlem i producentorganisationen. Då odlaren sår med ett utsäde som omfattas av TOS, godkänner odlaren avtalet mellan organisationerna och förbinder sig att betala TOS-avgiften i enlighet med det.

**SIEMENKAUPPIAITEN
YHDISTYS**

www.siemenskauppiaat.fi